

2. במה עוסקת היצירה שלהן ומה משמעות השם שלה?
3. מהי המשמעות של היותן יוצרות דתיות?

הצפייה ביצירות והשיח עם שלוש היוצרות משקפים עולם מחולי ייחודי, שנוקם אט-אט כחלק מעיצוב חיי התרבות והרוח בחברה הדתית בפרט ובחברה בישראל בכלל.

שמשמש קרקע ליצירתן האמונית-האמנותית החדשה.

התברכתי בשיחות ארוכות ומעמיקות אתן, שמהן ערכתי את עיקרי הדברים סביב שלושה מוקדים:

1. ממה נובעת המשיכה שלהן להביא את עצמן לידי ביטוי באמצעות שפת הגוף?

על מנת ללמוד ולהבין לעומק את השינוי המתרחש במגזר הדתי, בכל הנוגע לתפישת הגוף והחיבור שלו לעולם הרוח, ומתוך רצון לבחון את השינוי במקומה של היצירה הנשית, נפגשתי עם היוצרות של "נגה". שלוש הכוריאוגרפיות החלוצות של הלהקה, ציונה שבתאי, אפרת נחמה ואביטל בן גד, שיתפו אותי באופן שבו הן מבינות את הדיאלוג בין עולמות התנועה והרוח,

ממה נובעת המשיכה להביא את עצמך לידי ביטוי באמצעות שפת הגוף?

"כשאני יוצרת מחול, אני מרגישה שאני יכולה בתיאור ויזואלי מופשט לבטא רעיון מורכב, מסועף ודינמי. מה שמגיע אל הצופה הוא לא הרעיון ברמה הקונקרטי, אלא החוויה שמתחברת אל הסיפורים שהוא מביא אתו.

"כשאני רוקדת את עצמי, זה קדום מן המילים. אין לתנועה צורה של מלה. היא חומר מופשט, ואני רוקדת ולא מתמללת. התנועה נובעת. יש בזה הרבה חופש. חופש מהגדרה, חופש לגלות שבילים חדשים ולראות לאן אפשר להגיע אתם. מוקדם מדי לדעת 'מה זה', או לקרוא לזה בשם. זה דומה להתהוות של עובר, הצומח במקום נסתר עד לרגע הלידה. לאחר כמה ימים הוא מקבל את שמו, מלה שמציינת את קיומו. בדומה, ביצירה שלי הרגשתי מבפנים את הריקוד, אבל הידיעה שעלי לתת לו את השם נפתלה הגיעה בסוף ונגעה בדיוק בנקודה.

"יש כאן תהליך איטי של התגבשות והתמחשות. מתנועה רחבה, שלוקחת להרבה מקומות, רגשות, עולמות והבנות, אני בוררת ומזככת את החומרים ותוך כדי תהליך מתבהרות ומתגבשות המילים שבאמצעותן אפשר לדעת במה אני עוסקת. החיבור בתהליך הזה מרתק אותי. זאת ממשות שמגלה את המופשט."

מה המשמעות של שם היצירה, נפתולי?

"הריקוד עוסק בעולמה הפנימי של אשה. אלו הם הפיתולים הפנימיים, הבחישה הפנימית. זה משהו שמאוד קשור בלהיות אשה: להתרכך עם המציאות, להגמיש, לדעת להכיל עוד. כשיצרת את הריקוד הוא הגיע ממקום של הזדהות עם רחל, המפנה לאלוקים את הקושי של הנפתולים שהוא מציב לה בחייה: 'ותאמר רחל, נפתולי אלהים נפתלתי עם אחותי-גם יכלתי; ותקרא שמו, נפתלי' (בראשית, ל', ח'). רחל היא אשה שמאוד קרובה ללב. אני יכולה להבין את הצער והחלום שלה לילד, הבוחשים בתוכה ללא מענה.

"אני מדמיינת את התנועה הבלתי אפשרית הזאת בתוכה. אלה הפיתולים הפנימיים עם ההתמודדות והשאלות: למה רע לי, למה אין לי, האם אני רעה? בהמשך הפסוק היא אומרת, 'גם יכולתי'. יש כאן שילוב של קושי וכאב, שלא מוביל לבריחה אלא לבחירה להתגבר, להישאר נאמנה ולהמשיך בדיאלוג עם אלוהים. זהו דיאלוג עם הרוחניות, בנאמנות שאינה תלויה במענה. אלו הנפתולים של אדם מאמין, שמבקש לרקום את אמונתו גם ברגעים סגורים בלתי אפשריים. זה עושה משהו בנפש, כמו נוף מדברי של נקיקים

וואדיות. משם היצירה באה. הריקוד נפתולי הוא חיפוש אחר הגרעין של אותה אשה, שלה פנים רבות: האשה הרכה המתמסרת, מול האשה הנסגרת והנשמרת. האשה השקטה, המופנמת, אל מול הדמות המוחצנת הבעטת. אני עוקבת איך היא משילה מעצמה את כל הקולות הללו, עד שהיא מגיעה לחוט הדק והראשוני שממנו היא טווה את עצמה."

מה המשמעות של היותך יוצרת דתית?

"תהליך היצירה שלי יסודו בפינוי מקום: לעמוד רגע בלא כלום, בציפיה. במקום של הקשבה לראות לאן אני מוזמנת, ובזמן הנכון להשמיע ולאפשר ליצירה להגיע ולהתממש. אני מאמינה שקיים עולם נסתר מתחת לעולם הגלוי – יש התרחשות רוחנית, שממנה נובעת התנועה הממשית, שהיא סוד שאני מבקשת לגלות ביצירתי. התפישה של זה כמעט בלתי אפשרית. זה נמצא מאוד ברור בגבולות החיים – בלידה ובפטירה. כשאדם אהוב הולך לעולמו, אנו חשים שהוא לא נגמר. הוא לא חדל להתקיים, אלא רק גופו. ההבנה שהשורשים של התנועה הם נסתרים, רוחניים, ומשם מגיעה התנועה הממשית, היא כמו ההבנה שנשמה נמצאת קיימת עוד לפני שהיא יורדת לתוך הגוף ונמצאת קיימת אחרי מות הגוף הפיסי. יש פיסיות ויש משהו שאי אפשר לשים עליו את האצבע – זאת נשמת הריקוד. אותה אני מחפשת בתהליך היצירה. אולי הדימוי הוא 'לתפוס את הרוחני'.

"בפועל הדבר בא לידי ביטוי בהתכוונות שבה אני מגיעה לחזרה, עם תפילה בלב לקבל את הדבר שאני מבקשת ולא יודעת מהו. התפילה היא לעזרה מן הרוחני, שאדע להוביל את הספינה הזאת. בחיפוש שלי אני מבקשת להפשיל את כל מה שזה, כל תוספת, כל הפרזה של שימוש בכוח, לברור את המינן הנכון – כמה אני מגלה וכמה משאירה נסתר. כל קצה לא יצלח, כל הסתרה יתרה, לא יאפשר לעניין לעבור. מצד שני, גילוי יתר ימאס. המינן הוא אשר יוצר את הסקרנות, הקסם והכבוד הפנימי של היצירה. אני באה עם רעיונות וכיוונים, אבל אף פעם אי אפשר לדעת מה יפתח בו ברגע ואיפה נמצא את מה שאנחנו מחפשים. ההבנה שאני לא יכולה ליצור לבד את מה שאני מחפשת, עוזרת לי לוותר על האגו ולבקש עזרה מלמעלה. זה איזון מאוד דק בין אקטיביות של הכנה של תהליך והובלתו, לבין גמישות ברגעי החזרה – להיפתח ולקבל לא בהכרח את מה שאליו אני חושבת שאני מכוונת."

ראיון עם אפרת נחמה

ממה נובעת המשיכה להביא את עצמך לידי ביטוי באמצעות שפת הגוף?

"לאורך חיי מצאתי את הביטוי שלי דרך השירה.

חיפשתי מלים שיוכלו לשקף במדויק את תחושותי ולשחרר אותי ממקום אחד למקומות רבים ומגוונים. אני חושבת שבחזרתי בכתיבה, משום שבעולם שבו גדלתי היא היתה בגבולות המותר והאפשרי. עפתי גבוה על כנפיהן של מלים פשוטות, נרגעתי והוקסמתי מנוכחותן.

"אגרתי מלים על דפים ריקים, על מעטפות דואר, במחברות וביומנים, על מפיות. בשבתות הייתי משננת צירופי מלים ומיד עם צאת השבת העברתי אותם אל הכתב. בשבילי, הכל היה מקור להשראה. המחול באותו הזמן היה חלום. את צלילי המוסיקה המרחפים בחלל הייתי מלחינה לריקוד בדמיוני. המחשבה הסתחררה מתנועה, אבל הגוף דמם. ברגעים שנמצאו מתאימים ובתוך הגבולות המצויים רקדתי מעט. שנים אחר כך נחשפתי למחול בגבולות שהתאימו לי כנערה דתיה. התחדש בתוכי עולם שהיה משועבד, נפתח צוהר. חשתי כאילו זרחה עלי שמש חדשה."

האם תוכלי להרחיב על תוכן היצירה אנימקום ולהסביר את משמעות שמה?

"באנימקום אני מעיזה לגשת אל עצמי, אל הקול המושקע שבתוכי, ולתת לו נוכחות ומקום. אני מנסה לברוא שפה, שתוכל להביע תחושות אצורות ומודחקות שמעולם לא מצאתי להן מלים.

"בתנ"ך המלה מקום נזכרת כבר עם היווצרות היום השלישי, בהיווצרות היבשה: 'ויאמר אלוהים, יקוו המים מתחת השמים אל מקום אחד, ותראה, היבשה; ויהי-כן' (בראשית, א', ט'). בעיני היווצרות היבשה היא סמל להיווצרות המקום הראשון שהיה לבני האדם, כדי שיוכלו ליצור שם את חייהם ולמעשה את עצמם.

"אנימקום נוצר מתוך בירור ביני לבין אלוהים. הבירור אינו מתריס, אלא מחפש, שואל, בוחן ומשיב. לאורך כל העבודה ההתבוננות היתה פנימה, לא החוצה. לאורך כל העבודה הכוריאוגרפית עבדתי דרך תחושות, נוכחות וכוונה, אף פעם לא לפי סימנים חיצוניים של ספירות וכיוונים בחלל. אלו נקבעו באופן אינטואיטיבי, שבשבילי היה כמו ברור מאליו.

"ביצירה השתמשתי במגוון דימויים, כדי להעלות את הרעיון מהרמה הקונקרטי לרמה הסימבולית וכך לאפשר לצופה מרחב פתוח לקרוא את היצירה ולחוות אותה באופן אישי. שני דימויים מרכזיים ביצירה הם בלון אדום ותפוחים ירוקים. הבחירה בהם לא היתה מודעת והענקתי להם פרשנות תוך כדי תהליך העבודה. הבלון מעניק נוכחות להבל פיה החתום של הרקדנית האוחזת בו. צבעו העז כאילו מראה שהרקדנית רוצה לדבר, אבל קולה אינו נשמע. התפוחים שלצדו מעלים מיד את האסוציאציה של חוה בגן העדן: 'ותראה האשה כי טוב העץ למאכל וכי תאווה הוא לעינים ונחמד העץ להשפיל

ראיון עם אביטל בן גד

ממה נובעת המשיכה להביא את עצמך לידי ביטוי באמצעות שפת הגוף?

"הפעם הראשונה שרקדתי על במה, בהיותי ילדה קטנה, היתה בעיני חוויה מכוננת. עד היום אני זוכרת את התחושה, שיש בה נגיעה בעל טבעי, כוח ממלא, מחיה. עולם המחול והיכולת להביא את עצמי לידי ביטוי דרכו שבו אותי. עם השנים הלכה התחושה והתעצמה, והתעורר בי הצורך ליצור, ולא רק לרקוד את הקיים. רציתי לברוא יש מאין, לחדש ולהתחדש. רגשית אני מופעלת הרבה יותר מהשפה התנועתית. לפעמים אני נדהמת עד כמה התנועה מגיעה ממקומות עמוקים בנפש ויכולה לדייק ולהבהיר אותי. יש בה עושר אחר מהשפה המילולית. אני מרגישה שהיצירה מגדילה אותי, מרחיבה את הגבולות שלי, מאפשרת לי להכיר עוד ממי שאני, ומכאן היא הפכה לצורך קיומי ממש".

מהי המשמעות של היותך יוצרת דתית?

"בשבילי, משמעותם של חיים של אמונה היא הידיעה שיש משהו מעבר למה שנתפש בחושים, שיש תכלית, שיש אמת, שיש מרחב גדול יותר של קיום והוויה רחבה יותר להיות בה. עם זאת, אלה חיים של מציאת גבולות. ביצירה יש לי מרחב אין-סופי בתוך גבולות מכוונים. לפעמים נדמה שיצירה אמונית היא יצירה שבהכרח תעסוק במוצהר בתכנים אמוניים, שתהיה תחת כותרת דתית, שתירקד על מוסיקה

יהודית. אבל מבחינתי האמונה אינה מתוחמת בין כותלי בית המדרש. האמונה פוגשת אותי בכל שעל ופסע, בכל נקודה בחיי. היא נקודת המוצא שלי והמקור שממנו אני מתבוננת תמידית במי שאני ובמה שנועדתי להיות, במקום שלי בעולם ובניסיון להיות מדויקת ומכוונת לאמת הפנימית שלי. היצירות שלי עוסקות בתכנים אנושיים, אוניברסליים, אבל מביאות אותם לידי ביטוי מעיניים מאמינות. כך נאמר בשיר שכתבתי:

להיות יוצרת את עצמי
במקום שבו שמים נושקים לאדמה
בזמן של טרם
יעלה האור
להיות יוצרת את עצמי
לגעת באין-סוף
במרחב י"ה מן המצר

"המלים אל תחיה את לא חיך מסקנה וכו' נאמרות בעבודה בשטף מהיה, תוך כדי כך סולו של הרקדנית, הנאבקת עם הבלון הקשור לידה".

"בעבודה אני קוראת את המלים הללו כמו ציווי ישיר. ערכתי את המשפטים כך שהם נכנסים האחד בתוך השני ומשרים אווירה לא של בלבול, אלא של החלטיות, כמו: כל דרך שבה תלך תוביל על כורחך למסקנה, אל תחיה לא מסקנה! כלומר, אל תחיה את מה שאתה לא, את מה שהוא לא אתה. חיה רק חיים שהם שלך, שאתה כן אתם ורוצה בהם. היה שלם. בעיני המשפט הזה הוא קול של אלוהים, הקורא לכל אחד מאתנו להיות. אלוהים בתנ"ך קורא לעצמו 'אהיה אשר אהיה'. במפגש ביניהם,

שניים סוכר ונגועות מאת אביטל בן גד, נגה להקת מחול, צילום: לירון אלמוג
Two Sugar and a Longing by Avital Ben Gad, Noga Dance Company, photo: Miri Zahi

משה שואל לשמו ואלוהים משיב, 'אהיה שמי'. אלוהים הוא בהוויה הפועלת. אני מוצאת שהחיבור שלי להוויה הפועלת מתרחש יותר מכל ברגעי היצירה, במגע עם הקהל באולמות המחול ומחוץ להם".

"בסוף היצירה מסתיים המאבק בין הפנים והחוץ, בין הקולות הפנימיים לחיצוניים, בין הרצון הפנימי לחשש מהתגובות כלפיו. מתרחשת השלמה לא מתוך ויתור, אלא מתוך איחוד: מצאתי את מקומי – מקום הנובע מתוך מה שגדלתי עליו אבל הוא חדש ועצמאי, של יצירה וביטוי בטון המדויק המתאים לי, שמחובר חיבור ישיר אל אלוקים. אל מול הרצון לברוח מהמקום שממנו באתי עומדת ההבנה העמוקה, שדווקא ההכרה בו תעניק לי עוצמות להמשיך הלאה, להגדיר את מקומי המחודש ולהרחיב את עצמי".

ותקח מפריו ותאכל ותתן גם לאשה עִמָּה וְיֹאכֵל (בראשית, ג', ו').

"האשה מפתה את אדם לאכול מ'עץ הדעת טוב ורע'. שמו של העץ מעיד על מהותו – היכולת לדעת להבחין, להיות מודע. התפוח בעיני הוא סמל לרצון במודעות אחרת, לאפשרות להתלבט ולבחור בחירה עצמאית. התפוחים הם כלי שבאמצעותו הרקדנית על הבמה מגדירה את מקומם ובה בעת מקומם מגדיר אותה".

מהי המשמעות של היותך יוצרת דתית?

"אני חיה חיים יצירתיים וגם חיים של אמונה. הסייגים מסייעים לי בחיפוש מחודש של הגבול

בכל יום מחדש, וכך בעיני אני בתהליך של תשובה תמידית. הביורור והחיפוש אחר המקום לבטא את עצמי ולהשמיע את קולי עובר מסע של גילוי והסתרה: כמה אני חושפת מעולמי הפנימי האינטימי ומה אני מסתירה.

"מלות השיר פעם שנייה הזדמנות שנייה, של יונה וולך, מלוות את היצירה ומוקלטות בקולי. בעיני מלות השיר הללו הן לבלבה של ההוויה – להיות כאן ועכשיו – והן חיבור ישיר שלי לאלוהים. אל תיכנס לחיי אחרים מסקנה!
אל תחיה חיי אחרים מסקנה!
חייה חיך מסקנה!
אל תחיה את לא חיך מסקנה!
אל תחיה לא מסקנה!"

אין אלו חיי

גדולה מהמידות שלי של העולם להיות יוצרת את עצמי כל פעם עוד

מה המשמעות של שם היצירה שתיים סוכר וגעגוע?

"בשבילי השם מסמל את ההתנהלות היומיומית הפשוטה, של כוס קפה עם שתיים סוכר, שבתוכה מציף אותנו ללא הרף אותו געגוע פנימי למי שאנחנו, לחיפוש ולמציאה של מה ששייך לנו ומה שנועדנו להיות, לנגיעה בחוויה של מלאות הקיום האנושי שלנו על כל גווניו.

"הבמה ביצירה מלאה כולה בעלי כותרת אדומים ובחפצי תפאורה שונים, כמו מזמינה כניסה לעולם של דימויים ורגש, המתקיים לצד העולם הנראה לעין. היצירה מורכבת מתמונות שונות, המכילות מעגלים שונים שסובבים אותנו – מעגל חברתי רחב, מעגל זוגי מצומצם יותר ובסופו של דבר מעגל פנימי אישי. מעגלים אלו מופיעים בה בנפרד או זה לצד זה וההתרחשויות המשיקות שופכות אור על האינדיבידואל, שחווה אותן בצורות שונות. ספסל עץ המונח על הבמה מסמל בכל פעם את המרחב המשתנה בהתאם להתרחשות – הספסל כחלק מתפאורה של מסיבה או אירוע חברתי, הספסל כמקום המתנה, הספסל כבית".

"היצירה נעה כל הזמן על הציר שבין חוסר ודאות לוודאות, בין ציפייה לחימוש, בין הליכה לאיבוד להגעה ליעד. בהתאם לכך, הספסל מהווה תחנה

זמנית של חיפוש ובה בעת תחנה סופית ויציבה של מציאה. אותו ציר מאפיין גם את העבודה הפנימית שלי כאדם מאמין – החיפוש התמידי שלי אחר ודאות בתוך עולם של אמונה, אחר גילוי בתוך עולם של הסתרים, אחר רוח בתוך המציאות הגשמית".

"העיסוק בשליטה ובחוסר שליטה, בוודאות ובחוסר ודאות, בא לידי ביטוי גם בשפה התנועתית. מעברים בין תנועה בשטף מרוסן לשטף חופשי, בין שחרור לאחיזה, בין עצירה לזרימה. ביצירה ובתהליך העבודה שלי עם הרקדניות ביקשתי לתת מקום לקשב הפנימי אל הקול הדק שמנחה אותנו ומוביל אותנו בחיים האישיים והאמוניים כאחד. רציתי להביא אותו לידי ביטוי באופן תנועתי. התחושה הזאת, שהתנועה נוצרת מתוך הקשבה ולא מתוך ידע, ממחישה מבחינתי פיסית ונפשית את הרצון להתנהל בעולם באופן אותנטי, וגם את הקושי למצוא את הקשב הזה בתוך ים החיים הסוערים והשגרה השוחקת".

רוח השינוי בתפישת מקומה של היצירה בציבור הדתי בכלל ובקרבת היוצרות של להקת "נגה" בפרט, מקבלת מבט רטרופקטיבי באמצעותו של ד"ר ראובן טבול. בספרו החשוב *שבירי אופק*, שהקדים בהרבה את תופעת היצירתיות המתפרצת מתוך הקהילה הדתית, מתאר אילן נוב כיצד האב אמוץ, יוצר מוסיקה גרוש שחזר בתשובה, מטייל עם בנו על שפת הים בשעה של יחד. מה עושים אב ובנו על שפת הים? מהלכים ומפסלים את צורות אותיות האל"ף-בי"ת בגופם. זהו תיאור מזוקק, החודר באחת מעבר לשכבת המלל והתודעה הרהוטה וחותר לומר את הדברים כפי שלא נאמרו מעולם, לבטח לא לקהל הקוראים הטבעי של הרומן,

שיצא בהוצאת "בית-אל". כתיבתו של נוב על הילד הנהפך לאות מול גלי הים היא מניפסט ארס-פואטי המנפץ את גבולותיו הטקסטואליים, ובו בזמן מגדיר את עצמו במדויק.

עברו כעשרים שנה מאז ראה אור *שבירי אופק*, ועתה "נגה". מה יש בה ב"נגה"? שפת גוף מקצועית, נשיות המגלה את עצמה לאורך ציר חיים שלם ופועם, מחויבות הלכתית ללא תחושת אילוץ ואמונה תמימה, החושפת אמנות בראשיתית ומרתקת. ומעבר לכל זאת – הבנה ברורה שעולם סוער של לבטים, לימוד ומחשבות מתגלה מעתה גם ברובד הראשוני והחשוף ביותר של החיים – בגוף, בקצב ובנשימה. לאן מכאן? עוד קשה לסמן. כאמור, ההתרחשות איטית ומרתקת. אבל קיים כבר סיכוי עדין, שהאחריות עליו היא לא רק של היוצרות, אלא של כולנו כצורכי תרבות.

ביבליוגרפיה

נוב אילן, *שבירי אופק: קטע מהסרט הגדול* (תשנ"ד, 1994), ספריית בית אל.

טליה פרלשטיין חוקרת מחול, מרצה על מחול ישראלי וחינוך למחול בארץ ובחו"ל. ראש המסלול למחול ולתנועה במכללת אורות ישראל, אלקנה. מנהלת "נגה להקת מחול" ושלוחת האקדמיה האמריקאית לבלט בישראל. בשנים 1980-2000 ניהלה את מנחת המחול השש שנתית בתיכון האקדמיה בירושלים. ניהלה את הספרייה הישראלית למחול בבית אריאלה בתל אביב (1997-2006).

על היוצרות

אביטל בן גד יוצרת, בוגרת תואר ראשון במסלול למחול ותנועה במכללת אורות ישראל. סטודנטית לתואר שני באוניברסיטת תל אביב במסלול הבין-תחומי. בעלת אהבה גדולה וחיבור עמוק למחול בפרט ולאמנויות בכלל. מלמדת מחול מודרני ותנועה יצירתית במסגרות שונות בארץ.

אפרת נחמה עוסקת ביצירה מקורית במחול ומלמדת מחול מודרני ויצירה. כותבת ומפרסמת שירה עברית. זכתה במלגה ע"ש רפי פרבמן למשוררים צעירים 2011. מתוך תפישה הרואה במחול כלי לחינוך ולשיח תרבותי, עובדת עם בני נוער ועם נשים מרקעים שונים על גילוי וגיבוש זהות אישית ויהודית דרך תנועה, אמנות וטקסט. יצירתיה הן פרי של מפגש עכשווי עם טקסטים יהודיים וישראלים והן מהוות שיח אישי ותרבותי בין חדש לישן. ב-2006 סיימה את לימודיה לתואר ראשון במסלול למחול ותנועה במכללת אורות ישראל, אלקנה.

ציונה שבתאי מוסיקאית, כוריאוגרפית ורקדנית, בוגרת תואר ראשון במסלול למחול ולתנועה במכללת אורות ישראל, אלקנה. מלמדת מחול מודרני ויצירה בתנועה לילדות, נערות ונשים. מלווה מוסיקלית פרויקטים של תיאטרון העוסקים בחיבורים עכשוויים עם חומרים מן המסורת היהודית. פסנתרנית קבוצת תיאטרון הפלייבק קצ'קעס. מלמדת מוסיקה דרך קשב ואלתור. כוריאוגרפית ורקדנית בלהקת "נגה". ריקודה הנוכחי, *נפתולי*, עוסק בכניסה להתרחשות הפנימית בחייה של אשה.